

PM Rotel I (Dnr KS 2020/1081)

Stockholmsregionens förslag till program för Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021-2027

Remiss från Region Stockholm

Remisstid den 9 oktober 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Region Stockholm utarbetar på uppdrag av regeringen förslag till regionalt program för Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) inom målet Investering för sysselsättning och tillväxt för programperioden 2021-2027, och respektive programområde.

För att modernisera sammanhållningspolitiken för perioden 2021–2027 ersätts de elva tematiska målen för perioden 2014–2020 med fem politiska mål:

1. Ett smartare EU genom innovation, digitalisering, ekonomisk omvandling och stöd till små och medelstora företag.
2. Ett grönare, koldioxidfritt EU där man genomför Parisavtalet och investerar i energiomställning, förnybar energi och klimatåtgärder.
3. Ett mer sammanlänkat EU med strategiska transportnät och digitala nät.
4. Ett mer socialt EU som följer principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter och stöder bra arbetstillfällen, utbildning, kompetens, social inkludering och en jämlik hälso- och sjukvård.
5. Ett EU som står närmare medborgarna genom att stödja lokala utvecklingsstrategier och hållbar stadsutveckling i hela EU.

I Stockholm län kan ERUF endast tillämpas på mål 1 och 2, och kommissionens rekommendation till svenska regioner är att koncentrera insatserna och fokusera främst på mål 1; *Ett smartare EU*. Inom ramen för respektive politiskt mål finns ett antal så kallade särskilda mål, som regionerna kan välja att adressera. Region Stockholm har valt ut sex stycken särskilda mål

Region Stockholm föreslår att Europeiska regionala utvecklingsfonden ERUF i Stockholms län prioriterar sex särskilda mål, varav fyra inom mål 1 (Ett smartare Europa) och två inom mål 2 (Ett grönare, koldioxidfritt EU). För att säkerställa genomförbarhet i programmet, har ett begränsat antal insatser (så kallade interventioner) prioriterats inom respektive särskilt mål och med fokus på olika målgrupper. En indikativ budgetfördelning har presenterats.

Mål 1: Ett smartare Europa (ca 75–80 procent)

- Förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik (ca 25 procent)
- Säkra nyttan av digitaliseringen (ca 10 procent)
- Förbättra SMF:s tillväxt och konkurrenskraft (ca 35 procent)
- Utveckla färdigheter för smart specialisering, strukturomvandling och entreprenörskap (ca 10 procent)

Mål 2: Ett grönare, koldioxidfritt EU (ca 20–25 procent)

- Främja energieffektivitet (ca 10 procent)

Upprustning av befintliga bostäder för ökad energieffektivitet, demonstrationsprojekt och stödåtgärder viii) Främja hållbar multimodal mobilitet i städerna (ca 10 procent)

Infrastruktur för cykeltrafik och stödåtgärder

Digitalisering av stadstranporter

Infrastruktur för alternativa bränslen

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret välkomnar Region Stockholms förslag till regionalt program för Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) inom målet Investering för sysselsättning och tillväxt för programperioden 2021-2027.

Mina synpunkter

Jag ställer mig positiv till Region Stockholms förslag till regionalt program för Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) inom målet Investering för sysselsättning och tillväxt för programperioden 2021-2027. Sammanhållningspolitiken är ett verktyg för att mobilisera den lokala och regionala nivåns arbete för att nå de gemensamma europeiska målen. Staden har under nuvarande programperiod såväl drivit som deltagit i en rad projekt med medfinansiering från regionalfonden och det finns möjligheter för staden att delta i insatser inom ramen för de mål som Region Stockholm föreslår. Jag instämmer emellertid i stadsledningskontorets bedömning att det är viktigt att klargöra medfinansieringsgraden, framför allt i ljuset av den rådande pandemins inverkan på stadens ekonomi. Av samma anledning delar jag även bedömningen att ERUF i Stockholms län bör sträva efter att hitta synergier till andra relevanta fonder och program som kommissionen föreslår för nästa programperiod.

Avslutningsvis vill jag tillägga att processen, genom vilken Region Stockholm utarbetar programförslaget i samverkan med olika intressenter i Stockholms län, har varit ganska kort, vilket försvårat förankringen bland länets aktörer. Jag instämmer i stadsledningskontorets synpunkter om att uppdraget från Näringsdepartementet till Region Stockholm kom för sent och att det således är viktigt att det finns en flexibilitet i uppstarten av programmet för att säkra att programmets första utlysningar överensstämmer med regionens behov och utmaningar.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 30 september 2020

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilagor

1. Stockholmsregionens förslag till program för Europeiska regionala utvecklingsfonden 2021-2027
2. Operativt program Stockholms län

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Region Stockholm utarbetar på uppdrag av regeringen förslag till regionalt program för Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) inom målet Investering för sysselsättning och tillväxt för programperioden 2021-2027, och respektive programområde.

För att modernisera sammanhållningspolitiken för perioden 2021–2027 ersätts de elva tematiska målen för perioden 2014–2020 med fem politiska mål:

1. Ett smartare EU genom innovation, digitalisering, ekonomisk omvandling och stöd till små och medelstora företag.
2. Ett grönare, koldioxidfritt EU där man genomför Parisavtalet och investerar i energiomställning, förnybar energi och klimatåtgärder.
3. Ett mer sammanlänkat EU med strategiska transportnät och digitala nät.
4. Ett mer socialt EU som följer principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter och stöder bra arbetstillfällen, utbildning, kompetens, social inkludering och en jämlik hälso- och sjukvård.
5. Ett EU som står närmare medborgarna genom att stödja lokala utvecklingsstrategier och hållbar stadsutveckling i hela EU.

I Stockholm län kan ERUF endast tillämpas på mål 1 och 2, och kommissionens rekommendation till svenska regioner är att koncentrera insatserna och fokusera främst på mål 1; *Ett smartare EU*. Inom ramen för respektive politiskt mål finns ett antal så kallade särskilda mål, som regionerna kan välja att adressera. Region Stockholm har valt ut sex stycken särskilda mål.

Då långtidsbudgeten i skrivande stund inte är färdigförhandlad finns ännu inget beslut om programbudget. I föregående programperiod 2014–2020 omfattade ERUF i Stockholms län drygt 300 miljoner kronor. Det finns inget som tyder på större justeringar i den kommande programperioden, däremot ökar kravet på regional medfinansiering från 50 till 60 procent.

Programförslaget har utarbetats under perioden maj till juli 2020 av en programmeringsgrupp med representanter för Region Stockholm, Storsthlm, Stockholms stad och Länsstyrelsen i Stockholm, och med stöd från Tillväxtverket. Underlaget baseras dels på analys av nya och befintliga rapporter och underlag, dels på inspel från regionens aktörer i samband regionala dialoger under våren 2020. Dessutom har inspel från vårens processer för att ta fram en näringslivs- och tillväxtstrategi samt life science-strategi för Stockholmsregionen beaktats.

Remissen ska beakta följande frågeställningar:

1. Finns det förutsättningar för ytterligare tematisk koncentration i programmet, med bibehållet fokus på politiskt mål 1 och med hänsyn taget till ambitionerna om att bidra till miljö- och klimatmålen?
2. Hur kan och vill er organisation medverka i genomförande av de insatser som kan aktualiseras?
3. Ser kommuner möjligheter att avsätta resurser för att medverka i utvecklingsinsatser t.ex. om öppna data inom hälsosektorn, pilotprojekt för energi-

effektivisering av bostäder eller insatser för att främja multimodal mobilitet i stadsmiljöer?

4. Finns förutsättningar för exempelvis science parks, samverkansplattformar, innovationskontor, Almi, utbildningsanordnare och innovationsfrämjande aktörer att bidra till genomförande av programmets insatsområden?

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 september 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad välkomnar Region Stockholms förslag till regionalt program för Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) inom målet Investering för sysselsättning och tillväxt för programperioden 2021-2027. Kommunstyrelsen yttrade sig i augusti 2018 om näringsdepartementet remitterade förslag rörande EU:s fonder och program för perioden 2021-2027 (dnr KS 2018/1122) och konstaterade att den tematiska koncentration som föreslås; investeringar inom mål 1: Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling och mål 2: Ett grönare och koldioxidfritt EU, som kommer att utgöra huvuddelen av fondens investeringar i Stockholmsregionen, är positiv och ligger väl i linje med stadens etablerade investeringsprioriteringar.

Sammanhållningspolitiken är EU:s viktigaste investeringsinstrument och verktyg för att mobilisera den lokala och regionala nivåns arbete för att nå de gemensamma europeiska målen. Det är på lokal och regional nivå som sammanhållningspolitiken genomförs och har under nuvarande programperiod bidragit till positiv och ändamålsenlig utveckling i Stockholmsregionen. Stockholms stad har under nuvarande programperiod drivit och deltagit i en rad projekt med medfinansiering från regionalfonden.

Stadsledningskontoret ser att det fortsatt under nästa programperiod finns stora möjligheter och intresse för staden att delta i insatser inom ramen för de mål som Region Stockholm föreslår. Det är dock helt avgörande hur stor medfinansieringsgraden blir och hur detta implementeras. Den höjda medfinansieringsgraden innebär att utlysningarna tydligt måste anpassas efter aktörernas behov och utmaningar och att utlysningarna måste formas i tidig dialog med relevanta aktörer i regionen.

Inledande kapitel saknar kommentarer om pandemins övergripande påverkan på regionens konkurrenskraft. I programdokumentet konstateras att *”samtidigt har Stockholmsregionen under 2020 drabbats hårt av corona-pandemin, som slagit mot viktiga branscher som besöksnäring, sjukvård och fordonsindustrin, vilket kan försvaga rollen som ekonomisk motor”*.

Stadsledningskontorets analys pekar på att fler branscher, utöver de utpekade, av strategisk betydelse för regionen, har drabbats hårt och att effekterna kan komma att sträcka sig över flera år. Stockholms förmåga att attrahera internationella talanger och investeringar kan påverkas negativt. Detta behöver utvecklas ytterligare.

Staden ser vidare att ERUF i Stockholms län bör förhålla sig till och hitta synergier till, andra relevanta fonder och program som kommissionen föreslår för nästa programperiod. Särskilt med hänsyn till *mål 2 Ett grönare, koldioxidfritt EU*, där den totala budgeten inte kommer vara så omfattande. Till exempel finns stora synergier att hämta mellan ERUF och kommissionens kommande program för forskning och innovation; Horizon Europe. Här skulle insatser inom ERUF kunna fungera som språngbräda till större internationella projekt med finansiering från Horizon Europe. Även här ser stadsledningskontoret att det är av stor

vikt att planering och mobilisering inför utlysningar sker i nära samverkan med relevanta aktörer i regionen samt att det förs dialoger med relevanta kontaktpunkter för andra fonder och program för att hitta synergier. Stadsledningskontoret understryker att det är viktigt att det under programperioden 2021-2027 säkerställs att länets högskolor och universitet har möjlighet att delta i det satsningar som ska genomföras.

Under den innevarande programperioden har staden tillsammans med övriga medlemmar i Strukturfondspartnerskapet i Stockholms län implementerat och utvecklat Stockholmsmodellen för att skapa mer integrerade sammanhållna satsningar och förbättra förutsättningarna för fondernas genomförande. Stockholms stad anser att Stockholmsmodellen har varit framgångsrik och bör fortsätta utvecklas. För att på ett effektivt sätt kunna möta de komplexa utmaningar som regionen står inför krävs förutsättningar för att fortsatt kunna använda fonderna till sammanhållna strategiska satsningar där finansieringen skapar mest nytta. Det är särskilt angeläget att fonderna kan användas på ett integrerat och kompletterande sätt. Stockholmsmodellen är inte längre inskriven i regionalfondsprogrammet vilket är en brist och ett hinder för att uppnå just detta.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att Region Stockholm utarbetar programförslaget i bred samverkan med olika intressenter i Stockholm län, däribland Stockholms stad. Dock har processen varit kort och forcerad varav vi ser att en bred förankring bland länets aktörer inte har varit fullt möjligt samt samverkan med framtagandet av den regionala handlingsplanen för kommande Europeiska Socialfond (ESF +) inte har varit möjlig. Uppdraget från Näringsdepartementet till Region Stockholm kom alldeles för sent. Staden förutsätter därför att en stor flexibilitet införs i uppstarten av programmet för att säkerställa att programmets första utlysningar ligger väl i linje med regionens behov och utmaningar samt att alla relevanta aktörer finns med i processen. Detta är framförallt viktigt inom mål 2 där budgeten inte är så omfattande. Staden ser också att det behövs en mer strukturerad dialog kring fondsamverkan och fonsamordning mellan ERUF och ESF + och att detta måste göras efter programmets godkännande.